

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन
विधि व न्याय विभाग

सन १९७१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४८
महाराष्ट्र तापदायक वाद (प्रतिबंध)
अधिनियम, १९७१

(दिनांक १५ जून १९८५ पर्यंत सुधारलेला)

Maharashtra Act No. XLVIII of 1971

**The Maharashtra Vexatious Litigation
(Prevention) Act, 1971**

(As modified upto the 15th June 1985)

व्यवस्थापक, शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई यांच्याद्वारे भारतात मुद्रित आणि संचालक,
शासन मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई-४, यांच्याद्वारे प्रकाशित

२००६

[किंमत : रु. ३-००]

सन १९७१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४८

महाराष्ट्र तापदायक धाद (प्रतिबंध) अधिनियम, १९७१

अनुक्रमणिका

पृष्ठे

उद्देशिका

कलमे :-

१. संक्षिप्त नाव, व्याप्ती व प्रारंभ.	१
२. तापदायक पक्षकारास कोणतीही दिवाणी किंवा फौजदारी कार्यवाही दाखल करण्यास किंवा चालू ठेवण्यास न्यायालयाची परवानगी आवश्यक असणे.	१
३. परवानगीशिवाय दाखल केलेली किंवा चालू ठेवलेली कार्यवाही फेटाळणे.	२
४. व्यावृत्ती.	२

सन १९७१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४८^१

महाराष्ट्र तापदायक वाद (प्रतिबंध) अधिनियम १९७१

(राष्ट्रपती यांची अनुमती मिळाल्यानंतर महाराष्ट्र शासन राजपत्रात दिनांक १३ डिसेंबर १९७१ रोजी प्रथम (इंग्रजीत) प्रसिद्ध केलेला.)

न्यायालयांमध्ये तापदायक कार्यवाही दाखल करण्यास किंवा ती चालू ठेवण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी अधिनियम.

ज्याअर्थी, न्यायालयांमध्ये तापदायक कार्यवाही दाखल करण्यास किंवा ती चालू ठेवण्यास प्रतिबंध करणे इष्ट आहे; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या नावोसाच्या बर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :-

१. (१) या अधिनियमामा, महाराष्ट्र तापदायक वाद (प्रतिबंध) अधिनियम, १९७१ असे संक्षिप्त नाव, म्हणजे.

(२) तो, संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यास लागू आहे.

(३) तो, राज्य शासन शासकीय राजपत्रातील अधिष्ठापनेद्वारे नेमील अशा तारखेस अंमलात येईल.

२. (१) महा अधिवक्त्याने अर्ज केल्यावर, कोणत्याही व्यक्तीने, नित्याच्या सवयीनुसार आणि तापदायक कोणत्याही वाजवी कारणाशिवाय, कोणत्याही एक वा अनेक न्यायालयात दिवाणी किंवा फौजदारी पक्षकारास स्वल्पाची तापदायक कार्यवाही, — मग तो एकाच व्यक्तीविरुद्ध किंवा निरनिराळ्या व्यक्तींविरुद्ध कोणतीही असो, — दाखल केलेली आहे अशी उच्च न्यायालयाची खात्री झाली तर, उच्च न्यायालयास, त्या दिवाणी किंवा व्यक्तीचे म्हणणे ऐकून घेतल्यानंतर किंवा तिला आपले म्हणणे मांडण्याची वाजवी संधी दिल्यानंतर, फौजदारी असा आदेश देता येईल की, कोणत्याही न्यायालयात तिच्याकडून दिवाणी किंवा फौजदारी स्वल्पाची कार्यवाही कोणतीही कार्यवाही —

(अ) बृहन्मुंबईत, उच्च न्यायालयाच्या परवानगीशिवाय, आणि

(ब) राज्यात इतरत्र, जिऱ्हा व सत्र न्यायावांशाच्या परवानगीशिवाय,

दाखल करण्यात येता कामा नये (आणि आदेशापूर्वी कोणत्याही न्यायालयात तिच्याकडून दाखल करण्यात आलेली कोणताही कायदेशीर कार्यवाही तिच्याकडून चालू ठेवण्यात येता कामा नये).

अशा कोणत्याही सुनावणीच्या वेळी, महा अधिवक्त्यास बकिलामार्फत उपस्थित राहता येईल.

(२) न्यायालयाच्या कार्यपद्धतीचा दुरुपयोग करून कार्यवाही करण्यात आलेली नाही आणि कार्यवाहीसाठी प्रथमदर्शनी कारण आहे याबद्दल उच्च न्यायालयाची किंवा यथास्थिती, न्यायाधीशाची खात्री झाल्याखेरीज, अशी परवानगी दिली जाणार नाही.

^१ उद्देश व कारणे यांच्या निवेदनासाठी महाराष्ट्र शासन राजपत्र (इंग्रजी) १९७१, भाग पंच, (विशेष), पृ. २९० पहा.

^२ १ मार्च १९७२ (शासकीय अधिष्ठापना, विधी व न्याय विभाग, क्र. सीपीआर १४६८/४९९०, एच-२, दिनांक ५ फेब्रुवारी १९७२ पहा.)

(३) पोट-कलम (१) अन्वये त्या त्या वेळी अंमलात असलेल्या आदेशाचा विषय असेल अशा व्यक्तीस कोणतीही कार्यवाही दाखल करण्यास किंवा ती चालू ठेवण्यास परवानगी नकारणाऱ्या आदेशाविरुद्ध कोणतेही अपील करता येणार नाही. या पोट-कलमातील कोणताही मजदूर सर्वोच्च न्यायालयात सादर करता येईल अशा कोणत्याही अपिलास किंवा त्याच्या पुढील कोणत्याही कार्यवाहीस लागू होणार नाही.

(४) पोट-कलम (१) अन्वये जिच्याविरुद्ध अर्ज करण्यात आला ती व्यक्ती, गरीबीमुळे वकिलाची नेमणूक करण्यास असमर्थ आहे असे उच्च न्यायालयास आढळून आल्यास, उच्च न्यायालयास तिच्या वर्तमान काम करण्यासाठी, वकिलाची नेमणूक करता येईल.

स्पष्टीकरण -- या कलमाच्या प्रयोजनाकरिता, "वकील" या संज्ञेचा अर्थ दिवाणी प्रक्रिया संहिता, १९०८ च १९०८ हिच्या कलम २, खंड (१५) मध्ये त्या संज्ञेचा जो अर्थ देण्यात आला आहे, तोच अर्थ असल.

(५) कार्यवाही दाखल करण्यापूर्वी किंवा ती चालू ठेवण्यासाठी कोणत्याही व्यक्तीस परवानगी घेण्याचा निदेश देणाऱ्या, पोट-कलम (१) खालील प्रत्येक आदेशाची प्रत, शासकीय राजपत्रात प्रसिद्ध करण्यात आली पाहिजे आणि उच्च न्यायालयास योग्य वाटेल अशा इतर रीतीनेही ती प्रसिद्ध करता येईल.

परवानगी ३. लगतपूर्वीच्या कलमाच्या पोट-कलम (१) अन्वये ज्या व्यक्तीविरुद्ध आदेश काढण्यात आला शिवाय असेल त्या व्यक्तीने, त्या कलमात निर्दिष्ट केलेली परवानगी घेतल्याशिवाय कोणत्याही न्यायालयात दाखल दाखल केलेली किंवा चालू ठेवलेली कोणतीही कार्यवाही, न्यायालयाकडून फेटाळण्यात येईल :

केलेली किंवा चालू ठेवलेली कार्यवाही फेटाळण.

परंतु, अशी परवानगी मिळविण्याच्या प्रयोजनासाठी दाखल केलेल्या कोणत्याही कार्यवाहीस हे कलम लागू होणार नाही.

व्यावृत्ती. ४. या अधिनियमाच्या तरतुदी, तापदायक कार्यवाहीस किंवा कायदेशीर कार्यपद्धतीच्या इतर दुरुपयोगास प्रतिबंध करण्यासाठी किंवा ज्याअन्वये कोणतेही कामकाज दाखल करण्यास किंवा ते चालू ठेवण्यास इतर कोणत्याही प्राधिकरणाची कोणत्याही स्वरूपाची संमती, मंजूरी किंवा मान्यता आवश्यक असेल अशा त्या त्या वेळी अंमलात असलेल्या इतर कोणत्याही कायद्याच्या तरतुदीच्या जोडीने असतील व त्यामुळे अशा कायद्याच्या तरतुदींचे अस्वीकरण होणार नाही.